

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ В СИСТЕМІ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЗНАТЬ	7
1.1. Психологія як наука. Предмет і завдання юридичної психології	7
1.2. Психологія в системі наук. Система юридичної психології	22
1.3. Історія розвитку юридичної психології	39
РОЗДІЛ 2. СУТНІСТЬ МЕТОДОЛОГІЇ ТА МЕТОДІВ ЮРИДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ	48
2.1. Загальна характеристика методології та методів пізнання в юридичній психології	48
2.2. Конкретні методи психолого-юридичних досліджень	65
2.3. Соціально-психологічні методи виправлення правопорушника	76
РОЗДІЛ 3. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗЛОЧИННИХ ДІЙ	98
3.1. Особистісна мотивація злочинних дій	98
3.2. Особливості групової мотивації злочинних дій	120
РОЗДІЛ 4. ПСИХОЛОГІЯ НЕПОВНОЛІТНІХ ПРАВОПОРУШНИКІВ	129
4.1. Особистість неповнолітнього злочинця	129
4.2. Соціально-психологічні причини злочинної поведінки неповнолітніх	143

4.3	Правова свідомість неповнолітнього правопорушника	160
4.4	Виховна робота з умовно засудженими неповнолітніми	170
РОЗДІЛ 5. ОСОБЛИВОСТІ ПСИХІЧНИХ СТАНІВ		
	ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ	187
5.1.	Загальна теорія психічних станів	187
5.2.	Класифікація психічних станів осіб позбавлених волі	208
5.3.	Загальні закономірності впливу на зміну психічних станів засуджених до позбавлення волі	225
РОЗДІЛ 6. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ		
	ОСОБЛИВОСТІ ВИПРАВЛЕННЯ ЗАСУДЖЕНИХ	
	ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ	240
6.1.	Особистість засудженого як об'єкт кримінально-виконавчого впливу	240
6.2.	Соціально-психологічна характеристика рецидивістів та особливості їх виправлення	262
6.3.	Колектив та його роль у виправленні засуджених до позбавлення волі	290
	ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК	309

Вивчаючи життя людини, психологічна наука серед різноманіття багатьох існуючих проблем встановлює закономірності та знання, які необхідні кожному, хто покликаний впливати на людей, спрямовувати їх зусилля, виховувати. Сказане повною мірою відноситься до діяльності установ виконання покарань.

Відомо, що разом із загальною психологією існують і її окремі галузі (педагогічна, інженерна, військова, психологія праці тощо, які також мають свої певні завдання), пов'язані з участю в тій або іншій спеціальній галузі суспільної практики, які обслуговують потреби різних сфер державного, господарського і культурного життя суспільства.

У сфері відносин, регульованих правом, у правоохоронній діяльності психічне життя людей нерідко набуває своєрідних рис, а психологічні закономірності виступають в особливих поєднаннях, які не властиві іншим умовам життя.

Боротьба із злочинністю не може бути достатньо успішною без використання відповідних рекомендацій психологічної науки. Необхідність здійснення цієї діяльності на науковій основі і об'єктивна потреба в комплексній розробці проблем боротьби з антигромадськими проявами породили широкі міждисциплінарні зв'язки юридичних наук з суміжними галузями знання.

Боротьба з антигромадськими проявами може бути достатньо ефективною лише тоді, коли вона ведеться науково обґрунтованими методами і засобами. Однією з вимог такої обґрунтованості є всебічне урахування специфіки суб'єкта, зокрема особливостей його соціально-психологічної характеристики. Стосовно проблеми боротьби з антигромадськими проявами це означає необхідність виявлення і постійного врахування соціально-психологічних компонентів, які мають певний істотний вплив на вчинки та дії людей: потреби, інтереси, життєві прагнення, настрої і переживання, специфіку їх прояву в різних вікових й соціальних групах і своєріднос-

ті зміни особистості. Знання вказаних психологічних особливостей дозволяє визначити необхідні форми і засоби впливу на різного роду прояви антигромадських дій та вчинків людей.

Необхідність знання психології суб'єкта обумовлена і самим механізмом функціонування антигромадських явищ. Ці явища об'єктивізуються у вчинках і діях людей. У кожному конкретному випадку зовнішні чинники виражаються через духовний світ особистості і отримують ту або іншу форму антигромадського прояву. І якщо вся сукупність антигромадських явищ є по відношенню до особистості об'єктивним соціальним фактом, існування якого не залежить від її волі і свідомості, то той або інший аморальний або злочинний вчинок (дія) є наслідок реалізації спонукань, волі та інших особливостей окремої особистості. Впливаючи на цю особистість, на її дії та вчинки, суспільство тим самим впливає і на антигромадські явища в цілому. Тому виявлення соціально-психологічної характеристики суб'єкта антигромадських проявів має не тільки теоретичне, а й безпосередньо практичне значення.

Мета посібника — показати, що в практиці установ виконання покарань існують можливості виявляти і фіксувати особистісні властивості ув'язнених, норми й відносини в їх групах, які значною мірою визначають їх діяльність та поведінку.

Автор прагнув в першу чергу показати напрями дії на особистісні властивості засуджених, при цьому детально аналізуючи соціальне середовище місць позбавлення волі, показуючи його значущість при виникненні конкретних ситуацій, що сприяють вчиненню протиправних дій або, навпаки, дій, які закріплюють позитивні властивості кожної окремої особистості і колективу в цілому.